

แนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

THE GUIDELINES FOR GOOD GOVERNANCE ADMINISTRATION FOR SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER SECONDARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 42

10

กนกพร จินมหันต์*

รองศาสตราจารย์ ดร.ธานี เกสทอง**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและนำเสนอแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 การดำเนินงานวิจัยมี 2 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครู จำนวน 331 คนซึ่งได้โดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีค่าความเที่ยง .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และ 2) การนำเสนอแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยการจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรมตามลำดับ และด้านที่มีระดับการปฏิบัติต่ำสุดคือ ด้านหลักความมีส่วนร่วม

2. แนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญคือ จัดทำหลักเกณฑ์ข้อบังคับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษา รวมถึงคณะกรรมการศึกษาใช้เป็นองค์ประกอบการพิจารณาดำเนินการในแต่ละกรณีที่เกิดขึ้น

* นักศึกษามหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

** คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ABSTRACT

The purpose of this research was to present the guidelines for good governance administration for school administrators under Secondary Educational Service Area Office 42. The research process was composed of two steps: 1) Studying the present state of management using good governance administration by school administrators under Secondary Educational Service Area Office 42. The sample consisted of 331 teachers obtained by simple random sampling. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation. 2) Determining the good governance administration for school administrators under Secondary Educational Service Area Office 42 by focus group discussion from 7 experts.

The findings were as follows:

1) The present state of the good governance administration for schools under Secondary Educational Service Area Office 42, as a whole, was at a high level. The highest performance was that of responsibility. The Second performance was corporate transparency, cost-effectiveness, indignity and rules of law. The lowest performance was main participation.

2) For the good governance administration for school administrators under Secondary Educational Service Area Office 42, the approach of the important tasks is to create a rule and regulation from every part concerned in school including that for the school committee to use for determination in each case.

ภูมิหลัง

ท่ามกลางกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีผลทำให้กติกาของสังคมและการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ใช้อยู่ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันสมัย มีแนวทางการปรับปรุงการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่เป็นจุดร่วมเหมือนกัน คือ ความสงบสุขของประชาชน เสถียรภาพความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ประกอบกับปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจของสังคมไทยที่ตกต่ำ ก่อให้เกิดปัญหามากมาย เช่น ปัญหาการว่างงาน หนี้สิน ปัญหาอาชญากรรมปัญหายาเสพติด เกิดขึ้นอย่างมากส่งผลกระทบต่อการศึกษา จึงจำเป็นต้องบูรณะและสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขึ้นใหม่ ประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการหลายประการ โดยเฉพาะการพยายามในการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) สำหรับสังคมไทยโดยเน้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของภาครัฐมากขึ้น การประกันและคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน ภาครัฐมีการบริหาร การปกครองที่โปร่งใส สามารถถูกตรวจสอบโดยประชาชนมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. 2547 : 58) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการบริหารยุคใหม่ที่เน้นความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ความรับผิดชอบ การประพฤติดชอบ การมีส่วนร่วม และกระบวนการยุติธรรมอันเป็นกลไกที่สำคัญในการบริหารจัดการที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนและครอบครัว โดยยึดหลักสำคัญพื้นฐาน 6 ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า (สำนักงานกฤษฎีกา. 2542 : 3-4) ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความตระหนักถึง สิทธิและหน้าที่ การมีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อสังคม การเอาใจใส่ในปัญหาของบ้านเมือง มีความกล้าหาญที่จะรับผิดชอบต่อผลจากการกระทำ ยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต ชยัน อดทน มีระเบียบวินัย เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมและร่วมตัดสินใจ

บริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัดให้มีการใช้อย่างประหยัด คุ่มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด เปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้องในการดำเนินงาน รวมทั้งตรากฎหมายและกฎข้อบังคับต่างๆ ให้เป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ตลอดจนภาคประชาชนนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารองค์การ การบริหารจัดการของสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคล หลักธรรมาภิบาลอาจบูรณาการเข้ากับการดำเนินงานของสถานศึกษา ได้แก่ การดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไป ซึ่งเป็นเป้าหมายในการจัดการศึกษา คือ ทำให้ผู้เรียนเป็นคนดี เก่ง และมีความสุข(กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 1)

โรงเรียนเป็นองค์กรหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาคอยควบคุมดูแลให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ และการปฏิบัติงานของครูเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามเป้าหมายที่วางไว้ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษา เป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษา และการสร้างความมีประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องนำหลักธรรมาภิบาล(กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : 30) มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษา เพื่อเสริมสร้าง ความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน เพื่อให้การบริหารการศึกษามีคุณภาพ มีการพัฒนาในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 เป็นหน่วยงานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ในปีการศึกษา 2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีสถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 59 แห่ง มีภารกิจสำคัญ คือ ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยมีแนวทางการพัฒนาให้ผู้บริหารสถานศึกษายึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นว่าการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษามีคุณภาพการศึกษาที่ดีขึ้น ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 และนำเสนอแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 เพื่อที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างแท้จริง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

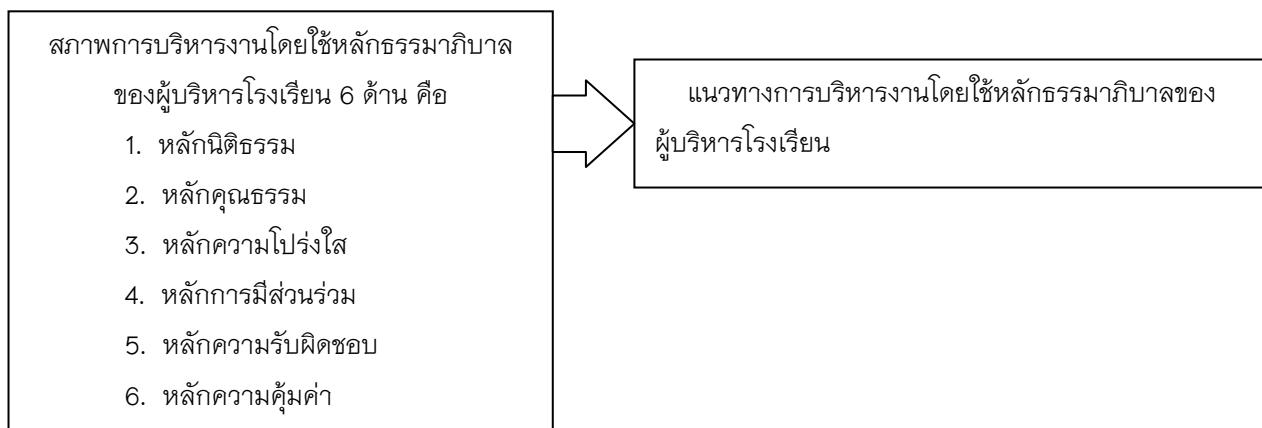
ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

2. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาสภาพบริหารงานและนำเสนอแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 จำนวน 2,287 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู จำนวน 331 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 โดยสุ่มอย่างง่ายตามสัดส่วนของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด คือ แบบสอบถามและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยมีองค์ประกอบแบ่งเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลออกเป็น 6 ด้านจำนวน 40 ข้อ ได้แก่ ด้านหลักนิติธรรมจำนวน 6 ข้อ ด้านหลักคุณธรรมจำนวน 7 ข้อ ด้านหลัก

ความโปร่งใสจำนวน 7 ข้อ ด้านหลักความมีส่วนร่วมจำนวน 7 ข้อ ด้านหลักความรับผิดชอบจำนวน 6 ข้อ และด้านหลักความคุ้มค่าจำนวน 7 ข้อ โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert, อ้างถึงในธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2548 : 77) ไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีลักษณะเป็นแบบบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่ม

วิธีรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขออนุญาตจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตไปยังโรงเรียนต่างๆ ในเขตพื้นที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 จำนวน 59 โรงเรียน 331 ชุด ให้กับกลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์ จำนวน 331 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. ผู้วิจัยนำหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ขอความร่วมมือผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ร่วมประชุมสนทนากลุ่ม โดยนำประเด็นปัญหาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมาหาแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์สภาพการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ด้วยค่าสถิติพื้นฐาน
3. วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) แล้วนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42

สถิติพื้นฐาน

1. ค่าร้อยละ (Percentage)
2. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิงร้อยละ 60.40 ระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีร้อยละ 51.70 และประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี ร้อยละ 52.30

2. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 42 โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

2.1 ด้านหลักนิติธรรม พบว่า โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีการดำเนินการทางวินัยแก่ครู ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับ ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความรอบคอบ รัดกุมในการปรับปรุง กฎ ระเบียบ และผู้บริหารปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเสมอภาคและมีความยุติธรรมเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ

2.2 ด้านหลักคุณธรรม พบว่า โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมี การปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารประเมินผลการปฏิบัติงานและการพิจารณาความดีความชอบ ของบุคลากรด้วยความยุติธรรม ผู้บริหารมีการพิจารณาสั่งการมอบหมายงานด้วยความเป็นธรรมเสมอภาค และผู้บริหารส่งเสริมให้ครู บุคลากร มีการพัฒนาตนเองอย่างเสมอภาค และเป็นธรรม

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีการจัดทำหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความดี ความชอบ ด้วยความโปร่งใส ผู้บริหารประชุมชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณต่างๆ ที่โรงเรียนได้รับให้บุคลากรทราบ และผู้บริหารมีการใช้จ่ายเงินของโรงเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการกิจกรรมตรวจสอบได้

2.4 ด้านหลักความมีส่วนร่วม พบว่า โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด 3 อันดับแรกคือ บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมินผลงานเพื่อพิจารณาความดีความชอบ ผู้บริหารมีการบริหารแบบมีส่วนร่วมผ่านคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้บริหารเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีความรับผิดชอบจัด ปรับปรุง ระบบข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบัน ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการนิเทศติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างเป็นระบบสม่ำเสมอ และผู้บริหารสามารถสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนเพื่อร่วมรับผิดชอบในงานพัฒนาโรงเรียน

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุด 3 อันดับแรกคือ ผู้บริหารมีการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามความจำเป็นเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในโรงเรียน ผู้บริหารมีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด และผู้บริหารสามารถใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ด้วยความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

3. ผลการวิเคราะห์นำเสนอแนวทางการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน

3.1 ด้านหลักนิติธรรม คือจัดทำหลักเกณฑ์ข้อบังคับในสถานศึกษาจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาดำเนินการ จัดอบรม ประชุมสัมมนา เพื่อสร้างความเข้าใจกับครูและผู้บริหารเพื่อให้ เข้าใจบทบาท หน้าที่ แนวทางปฏิบัติ และนำเสนอปัญหาข้อคิดเห็น กระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ

3.2 ด้านหลักคุณธรรม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนควรใช้หลักการครองตน ครองคน ครองงาน มาใช้ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรม จริยธรรมและซื่อสัตย์สุจริต เปิดโอกาสให้ครูอย่างทั่วถึง กำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์การมอบหมายอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ชัดเจน

3.3 ด้านหลักความโปร่งใส คือประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านความโปร่งใส กำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณาความดี ความชอบ เพื่อจัดทำแนวทางการประเมินที่ชัดเจน และชี้แจงให้ที่ประชุมทราบ กำหนดให้มีระเบียบปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเหมาะสม

3.4 ด้านหลักความร่วมมือ คือให้บุคลากรในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักเกณฑ์ร่วมกันเพื่อใช้ประกอบการประเมินพิจารณาความดีความชอบ โดยยึดข้อมูลเชิงประจักษ์ และการปฏิบัติงานเป็นองค์ประกอบหลักในการพิจารณา ให้ความสำคัญการบริหารแบบมีส่วนร่วม เปิดโอกาสเพื่อการแลกเปลี่ยน การเปิดโอกาสให้ทุกคนได้แลกเปลี่ยน ย่อมส่งผลต่อเหตุและผลในการพัฒนาความคิดต่าง ๆ ได้สนับสนุนแนวคิดที่สามารถเป็นแบบอย่างได้

3.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ คือกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติระบบข้อมูลสารสนเทศ โดยมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ จัดทำแผนพัฒนา โดยกระจายความรับผิดชอบ ดำเนินงานตามกระบวนการที่กำหนดของการจัดทำแผนพัฒนา

3.6 ด้านหลักความคุ้มค่า คือ กำหนดให้มีแผนการบำรุงรักษาครุภัณฑ์และอาคารสถานที่ โดยให้ทุกหน่วยงานมีหน้าที่ปฏิบัติตามแผนบำรุงรักษาครุภัณฑ์และอาคารสถานที่อย่าง จัดทำทะเบียนซ่อมบำรุงรักษาครุภัณฑ์ทุกรายการ เพื่อใช้ในการควบคุมและตรวจสอบค่าใช้จ่ายและเป็นข้อมูลประกอบการประเมินความคุ้มค่าในการใช้งานต่อไป ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เงินงบประมาณ กำหนดทิศทางการผลิตสื่อร่วมกัน โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าเป็นหลักและจัดประชุมชี้แจงถึงความสำคัญถึงหลักของความคุ้มค่าใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบูรณาการในการบริหารโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษางานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาควรจัดทำหลักเกณฑ์ข้อบังคับจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษา รวมถึงคณะกรรมการศึกษาเพื่อใช้เป็นองค์ประกอบการพิจารณาดำเนินการในแต่ละกรณีที่เกิดขึ้น

1.2 สถานศึกษาควรส่งเสริมการทำงานรูป “คณะกรรมการ” อย่างเป็นรูปธรรมและเข้มแข็ง โดยใช้คณะกรรมการเป็นผู้ประเมินการทำงาน ผลักดันให้แก้ไข ปรับปรุงพัฒนาในข้อบกพร่องต่างๆ

1.3 ผู้บริหารควรนำหลักการประเมินและแนวคิด ตัวชี้วัดทางวิชาการมาเป็นองค์ประกอบหลักในการประเมินคุณภาพ และนำหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่ถูกกำหนดให้ใช้ มาใช้กับบุคลากรทุกคน

1.4 สถานศึกษาควรกำหนดเป้าหมาย หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานให้ชัดเจน โดยจัดให้มีระบบการสับเปลี่ยนหมุนเวียนบุคลากรในหน่วยงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การปฏิบัติงานในหลายๆ ด้าน

1.6 สถานศึกษาควรมีการประเมินการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ควรกำหนดให้คณะกรรมการจากภายนอกมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาริจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 42

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 42

2.3 ควรศึกษากลยุทธ์ในการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ทราบแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การ รับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2546.

ธำนิษฐ์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยSPSS. พิมพ์ครั้งที่4. กรุงเทพฯ : วิ.อินเตอร์ พรินท์, 2548.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ก้าวสู่กระบวนทัศน์ใหม่ในการปฏิบัติราชการ. กรุงเทพฯ : เสมาธรรม, 2547.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.พ., 2547.

สำนักนายกรัฐมนตรี. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีพ.ศ. 2542.

กรุงเทพฯ : สำนักงาน ก.พ., 2542.